

Tlačová správa

Samosprávy bijú na poplach: Bez zmeny ústavného zákona hrozí rozpočtový kolaps obcí, miest a krajov

Bratislava - 24. apríl 2026 - Zástupcovia troch najväčších združení územnej samosprávy na Slovensku sa spojili v dlhodobej spoločnej požiadavke adresovanej poslancom Národnej rady SR. Zdrúženie Samosprávne kraje Slovenska (SK8), Zdrúženie miest a obcí Slovenska (ZMOS) a Únia miest Slovenska (ÚMS) žiadajú zákonodarcov na urýchlenú úpravu ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Na tlačovom brífingu varovali, že bez vyňatia samospráv zo sankčných mechanizmov dlhovej brzdy nebude možné zostaviť ich rozpočty na roky 2027 - 2029 a ohrozené ostanú tak aj základné služby pre obyvateľov.

Hoci sa samosprávy na celkovom dlhu verejnej správy podieľajú len menej ako dvoma percentami, aktuálne nastavenie "dlhovej brzdy" na ne dopadá výrazne. Zdrúženia upozorňujú, že súčasný stav je neudržateľný a trestá kraje, mestá a obce za hospodárenie vlády, ktoré nedokážu ovplyvniť.

„Za stav verejných financií sú z 98,5 percenta zodpovední vládni politici. Samosprávy tvoria len zvyšných 1,5 percenta dlhu, a preto jednoducho nemôžu byť postihované dlhovou brzdou. Nehovoriac o tom, že my máme prísnejší zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorý počíta aj s uvalením samosprávy do nútenej správy, čo je ten najväčší trest. Čiže kraje, mestá a obce sú motivované hospodáriť zodpovedne - plánovať a investovať v prospech zlepšovania služieb pre obyvateľov - ale sme proti tomu, aby sme trpeli pre nezodpovednosť niekoho iného,“ zdôraznil predseda SK8 Jozef Viskupič.

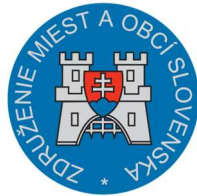
Zástupcovia územnej samosprávy navrhujú zmenu ústavného zákona č. 493/2011 o rozpočtovej zodpovednosti v podobe vyňatia samospráv z vybraných sankčných mechanizmov dlhovej brzdy. Návrh bol vopred prerokovaný a je podporovaný aj Ministerstvom financií SR, čo potvrdzuje ich opodstatnenosť a bezpečnosť pre stabilitu verejných financií.

„Ak má byť územná samospráva stabilným partnerom štátu, musí mať vytvorené podmienky na zodpovedné a predvídateľné hospodárenie. Neexistuje dôvod, aby samosprávy niesli dôsledky nastavení, ktoré nezohľadňujú ich špecifiká a reálne výdavkové potreby. Zmena novely ústavného zákona bude malým krokom k stabilizácii financovania miest a obcí,“ uviedol predseda ZMOS Jozef Božík.

Spoločne poukazujeme na tieto kritické body, a to už v kontexte zostavovania návrhu rozpočtov na najbližšie rozpočtové obdobie 2027-2029:

- 1. Nemožnosť zostavenia rozpočtov samospráv:** Podľa súčasných legislatívnych rámcov môžu samosprávy schváliť len taký rozpočet, v ktorom budú výdavky maximálne vo výške výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka, čo je v aktuálnom hospodárskom prostredí pre samosprávy nemožné. Rovnako tak platná legislatíva ukladá samosprávam povinnosť schváliť vyrovnaný rozpočet, čo v praxi vylučuje možnosť zapojenia ušetrených prostriedkov samospráv z minulých období.
- 2. Paralýza investícií:** V súčasnosti platné legislatívne nastavenie ústavného zákona znemožňuje samosprávam v nasledujúcom období prijímať úvery na kľúčové investície, čo v praxi znamená zastavenie investičných projektov regiónov.
- 3. Kolektívna vina samospráv:** Samosprávy sú trestané za hospodárenie štátu, ktoré nevedia ovplyvniť. Hoci obce, mestá a kraje hospodária zodpovedne, limity dlhovej brzdy sú nastavené na celkový dlh verejnej správy.
- 4. Investičný dlh vs. rozpočtová zodpovednosť:** Samosprávy nežiadajú o možnosť nekontrolovaného zadlžovania sa. Žiadame o priestor na zodpovedné investície nám zverenej infraštruktúry, aby bola zabezpečená kvalita služieb pre občanov v zodpovedajúcich štandardoch.
- 5. Už existujúca dostatočná legislatívna ochrana:** Kontrola zadlžovania samospráv je už dnes dostatočne a prísne ošetrená zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorý limituje celkový dlh a dlhovou službu na individuálnej lokálnej úrovni.

Stavovské organizácie pripomínajú, že zadlžovanie samospráv je už dnes pod prísnu kontrolou zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Ten efektívne limituje celkový dlh na individuálnej úrovni každej obce, mesta alebo samosprávneho kraja. Duplicitné a necitlivé sankcie zo štátnej úrovne sú preto nadbytočné a kontraproduktívne.

„Mestá nie sú príčinou problému verejných financií, no v súčasnosti nesú jeho dôsledky. Potrebujeme legislatívu, ktorá nebude brzdiť rozvoj, ale umožní nám zodpovedne investovať a plniť naše záväzky voči obyvateľom,“ doplnil prezident ÚMS Richard Rybníček.

Samosprávy stoja pred kľúčovým obdobím prípravy rozpočtov na roky 2027-2029. Spoločná žiadosť adresovaná Národnej rade Slovenskej republiky je jasným signálom, že bez legislatívnej zmeny hrozí územiu kolaps, ktorý pocítia obyvatelia v každodennom živote. Vzhľadom na to, že návrh získal podporu ministerstva financií, územie očakáva od zákonodarcov rýchly a konštruktívny proces schvaľovania tak, aby v septembri už mohli pripravovať svoje rozpočty na nasledujúci rok v súlade s požiadavkami novely ústavného zákona.

Jozef Viskupič
predseda SK8

Jozef Božik
predseda ZMOS

Richard Rybníček
prezident ÚMS